

nej...
kdo nevšimnul. Nevím, jestli v ruských...
nosti tohle musí bejt. Děti že se bojejí bití. Tehdy
to ale bylo běžný i v jinejch rodinách. Dokonce
i bití z politickejch důvodů.

Vzpomínám si, jak Vidlička, a bylo to něko-
likrát, nechal po škole kolovat protistátní dopis,
kterej o přestávce sesmolil, jenže tenhle jsme
zrovna se ségrou výjimečně podepsaly. Já proto,
že mě štvala ta češtinářka, na jejíž hodině to kolo-
valo, jenže jen tak vstát a kritizovat uču nešlo.
Tak proto. Ale přece jen to byl pamflet proti spo-
lečenskému pořádku, a co jsme si nadrobily, to
jsme si musely taky sníst. Tátova vařečka nás na
zadku pálila jako d'as ještě druhej den.

Politicky uvědomělá jsem byla nejdřív čistě in-
tuitivně. Začalo to malůvkama Aurory, tanků
a nabalzamovanýho Lenina v mateřský školce
a časem se ta nesourodá spleť dětskejch před-
stav tříbila a formoval se mi světonázor. Klad-
nej. Když se řeklo slovo mír a bylo nám šest nebo
sedm, napadalo nás všechny to samý. Holubice,
děti s mávátkama, šeríky, volno ve škole, pionýr-
skej šátek a Sovětskej svaz. Všechno zahalený
v mlžným oparu škrobený svátečnosti, jako když
v létě škrtí při nástupu u krku moc těsně zaknof-
líkovaný tričko s límečkem, jenže s ohledem na
tu chvíli se nesmí rozepnout, protože ta chvíle
prostě stojí za přemáhání. Přestože není zábavná,

spíš nudná, některý dospěláci maj pod pažema
zpcený fleky a řeční se, ale je to všechno mino-
vý a pro blaho lidí. Úsměvy lidí, který člověk mino-
znal, a najednou jim má jako malej pionýr podat
ruku a možná dokonce puget karafiátů, pokud se
dobře učil. Měl z toho jeden staženej zadek a pak
zase malý Vánoce, protože ten neznámej byl důle-
žitej soudruh a teď na chvíli najednou tak trochu
kamarád. Tím pádem ani ten mír už nebyl v tu
chvíli tak cizí a odtažitej jako zpěv z amplionu,
sice krásnej, ale z plejbeku, nebo Gerda ze Sně-
hový královny, co má ve fešným srdci zadřenej
kousek sklíčka a nemůže se usmát.

S malejma je to jednoduchý. Pamatuju se, jak
k nám do krakovský školy přišla hrdinka mat-
ka socialistický práce a taky opravdovej starej
generál. Přes celej hrudník měl metály a nějaký
kluci v čele s Vidličkou se mu zezačátku trochu
pošklebovali. Třásl se mu hlas jako kriplíkovi,
ale pak je učitelka seřvala a nakonec nikdo ani
nedutal. Protože ten soudruh byl doopravdic-
kej hrdina, co zachránil holčičku starou jako my,
když jí německej granát utrhnul nohu, a pak nám
ukazoval jizvu na noze. Vyhrnul si nohavici, ta
noha byla tak tenká, že jsem se úplně lekla.

Do krakovský školy chodili vůbec často vše-
lijaký hrdinové. Stejně jako naše město mělo
bejt vzorový, tak určitě i naše výchovný zaříze-
ní. Všechno to, čemu se říká ohejbání proutku,
dokud je mladej, mělo svoji metodologii a učitel-
ky mívaly častý školení. Díky nim jsme taky už
jako malý měly celkovéj přehled o světě. O revo-
lučním boji, kterej je na věčný časy stejně jako

přátelství se Sovětským svazem. Revoluční boj, to byla zatnutá kloubovitá pěst mohutného bronzového pomníku na náměstí Práce a pěsti stávkujících dělníků vzdorovitě vztyčený proti zlejmu továrníkům na obrázku v učebnici dějepisu a moře rudý asi z rozevlátejších sovětských vlajek a nápis Proletáři všech zemí, spojte se na všech titulních stranách Rudého práva a velký vzrušení a spravedlivej hněv, co by mohl úplně sám pohánět parní turbínu. Ovšem ty shromáždění, kde se o revolučním něčem mluvilo, byly nudný jako všechny ty jiný shromáždění a nesoulad mezi velkolepejma heslami a tou nudou mě vždycky znovu a znovu mrzel. Protože bejt nadšená se mi líbilo a mládí takový bejt má, ale když přišly na řadu projevy soudruhů, tak jsem si párkrát všimla, že padá hlava i učitelce za katedrou nebo máma že uprostřed rozhlasového projevu najednou přeladuje na úplně jinou rádiovou vlnu, ačkoli by to přece měla doposlechnout do konce, pokud chce tomu všemu porozumět. Ten nesoulad tam prostě byl, ale kdeco šlo přičíst na vrub tomu, že jsme byly se ségrou ještě malý.

Milada tomu rozuměla ještě míň než já, a když jsem se jí jednou v druhý třídě zeptala na to, jestli neví, jak přesně vypadal ruskej car, vytáhla odněkud obrázek dědy Mráze s tím, že rudej je proto, že se ze zlého stal komunistou, a to jsem věděla i já, že je pěkná blbost. Občas to prostě haprovalo a byla to dřina všechno si to v hlavě pořád sumírovat a ladit tak, aby si to navzájem neprotiřečilo, a nikdo nám přesně ve škole ani doma neřekl, jak na to. Jen se odevšad valily

různý pravdy a do toho krakovskej každodenní život, co mu k vzorovému pořádněj kus scházelo, a teď babo rad. I když rozpor mezi tím, jak se žilo, a tím, co se říkalo, takový to, co se režimu mého dětství teď dokola vyčítá, tak to tím nemyslím. To šlo vždycky nějak zaonačit tak, aby se to dalo vysvětlit. Jakože nedokonalosti jsou jen otázkou času, protože k beztřídní společnosti teprve směřujeme a máme u toho, dejme tomu, porodní bolesti, a proto se čekaj fronty na zboží a proto i to, co je v Krakově zbrusu nově postavený, rovnou vypadá omláceně, prostě tohle šlo všechno vysvětlit. Ale to, proč máma zvedá oči v sloup, když v televizi mluví soudruh Husák, ačkoli v práci dohlíží na pana Šrámka, co se ví, že roztrhnul Husákův portrét a je to nosál a musí se na něj dávat pozor, aby nedělal špiónážní a podvratnou činnost, tak to mi jasný nebylo. Ráda bych v takovejch chvílích mámu na její chování nějak upozornila, ale zároveň to nešlo. Tušila jsem, že by to stejně k ničemu nebylo. Že místo toho, aby si máma uvědomila svoji chybu, tak bych od ní dostala vynadáno, a to mě vlastně mátló ze všeho nejvíc. Protože proč?

Když jsem se svěřila ségře s tím, že máma se občas chová málo komunisticky, tak mi vynadala do buzerantek a mrštila po mně mojí čapkou lodičkou z Pionýra. Asi si myslela, že v rodině k sobě maj bejt lidi lhostejný či co. I tak jsem byla ve stejný době. V čas...